

ریا نشانه کمی عقل و خرد/ چرا ریا شرک است

کمی عقل ناشی می شود، زیرا ریاکار عملی را که رضای خدا در آن است برای دیگری انجام می دهد و اگر آن را فقط برای خدا انجام دهد، همان را که می خواهد سریعتر به دست می آورد.

"ریا" از کمی عقل ناشی می شود، زیرا ریاکار عملی را که رضای خدا در آن است برای دیگری انجام می دهد و اگر آن را فقط برای خدا انجام دهد، همان را که می خواهد سریعتر به دست می آورد. به گزارش خبرگزاری مهر، یکی از آفات خودسازی ریاست که عبارت است از نشان دادن و وانمود کردن چیزی از اعمال حسنه یا اخلاق پسندیده به مردم برای قدر و منزلت یافتن پیش آنها و به یک معنای ساده تر یعنی نشان دادن چیزی به دیگران بر خلاف آنچه که هست. مثل این که کسی به دیگران نشان بدهد که نماز و روزه اش برای خداست، در حالی که در واقع چنین نیست.

عادت کردن انسان به ریا و خو گرفتنش به آن از زشت ترین صفات و ملکات است، بلکه در مواردی زشت تر از آن نیست. قرآن می فرماید: هنگامی که منافقان به نماز بر می خیزند با کسالت بر می خیزند و در برابر مردم ریا می کنند و خدا را جز اندکی یاد نمی نمایند.

یزید بن خلیفه از حضرت امام صادق (ع) نقل می کند که فرمود: هر ریایی شرک است. همانا کسی که برای مردم کار کند ثواب آن به عهده مردم باشد و کسی که برای خدا عمل کند ثواب او به عهده خدا باشد.

هرگاه ریاکار عملی را که معتقد به آن نیست بین مردم انجام دهد از جمله منافقان است که در آتش ابدی خواهد بود و اگر معتقد باشد ولی برای این که موقعیت و منزلتی در بین مردم بیابد آن را به جا می آورد این شخص منافق نیست، ولی این ریا باعث می شود که نور ایمان از قلب او رخت بر بندد و هیچ زمانی نمی تواند خود را زیر فشار نفس اماره برهاند و خود فراموشی و غفلت چنان او را احاطه می کند که دقیقه ای به عاقبت کار خود نمی اندیشد و معلوم است که اعمال قلبی در صورت خالص نبودن مورد توجه حق تعالی واقع نمی شود.

کسی که عبادت را وسیله ای برای کسب عنوان و محبوبیت بین مردم بداند باید به حال آن شخص گریست که قرآن می فرماید وای بر نمازگزاران که در نماز خود مسامحه می کنند! آن کسانی که ریا می کنند. طاعت خود را به جهت ثنای دیگران به جا می آورند. در مقام مذمت جمعی می فرماید؛ اعمال خود را به مردم نشان می دهند و خدا را مگر اندکی یاد نمی کنند.

شخصی که در اعمال و کردار خود توجهش به مردم باشد اگر کمکی و یا اطعامی می نماید به جهت تعریف و تمجید دیگران باشد این شخص خود ساخته نیست. خودساخته واقعی کسی است که خود را از تمام شایبه ها بری سازد و عملش را تنها برای رضایت خداوند به جا آورد تا مورد قبول او قرار گیرد. رسول اکرم (ص) فرمود؛ به درستی که ترسناک ترین چیزی که بر شما می ترسم شرک کوچک است. عرض کردند؛ شرک کوچک چیست؟ فرمود؛ ریا. خدای عزوجل در روز قیامت وقتی که جزای بندگان را می دهد می فرماید؛ شما بروید پیش کسانی که برای آنها ریا کردید ببینید آیا جزای خود را پیش آنها می یابید.

اگر کسی در عبادات واجب خود مرتکب ریا نشود ولی در مستحبات ریا کند. مثلاً در خلوت، نوافل شبانه روزی و نماز شب و روزه های مستحبی را به جا نیاورد اما در حضور مردم این اعمال را انجام دهد یا به گونه ای ذکر بگوید که صدای تسبیح و تهلیل او را مردم بشنوند یا با قصد ریا به عیادت بیمار برود و در تشییع جنازه شرکت کند این شخص البته از شخصی که در واجبات ریا می کند بهتر است، ولی باز با اولی در شرک شریک است، چون کسی که در واجبات ریا ورزد و در عبادت غیر خداوند را در نظر داشته باشد مشرک واقعی است.

کسی که نفس خود را از آلودگی ها به گناهان و هواپرستی و اسارت امیال حیوانی و لذایذ نفسانی پاک کرده باشد و روح خود را از صفات رذیله مانند بخل، حرص، طمع، دنیاپرستی، جاه طلبی، تکبر و عجب پیراسته و خود را به حق پرستی و اخلاص در راه حق آراسته باشد، هرگز به گرد ریا نمی گردد و این صفت نکوهیده را سرکوب می نماید.

مسلم است شخص ریاکار هیچگاه رستگار نخواهد شد و اسلام به نیت قبل از عمل اهمیت می دهد، چون نیت است که به عمل شکل می دهد. آن کس که برای خدا کاری انجام می دهد شالوده آن را محکم می کند و تمام تلاش او این است که مردم از اعمال او هرچه

بیشتر بهره مند شوند و کسی که برای تظاهر و ریاکاری را انجام دهد تنها به ظاهر و زرق و برق آن می پردازد بدون آنکه به عمق و عاقبت آن بیندیشد. جامعه ای که به ریاکاری عادت کند نه فقط از خدا و اخلاق نیکو و ملکات پسندیده دور می شود، بلکه تمام برنامه های اجتماعی او از محتوا تهی و در مشتت از الفاظ و ظواهر فریبده خلاصه می شود و چه دردناک است سرنوشت چنین انسان و جامعه ای. امام صادق(ع) می فرماید؛ کسی که برای مردم عمل کند ثوابش بر مردم است. ای زراره! هر ریایی شرک است.

انسان ریاکار نه تنها در آخرت بیچاره است بلکه در دنیا نیز از وضعیت خوبی برخوردار نیست، چرا که همواره با اندوه دست به گریبان است و می بیند که دل‌های مردم مخالف با اوست چون خواه ناخواه این خودنمایی و ریاکاری او بر ملا شده و آبروی او در این دنیا هم ریخته می شود.

بدترین اقسام ریا، ریای در ایمان است که انسان ایمان خود را بیشتر از حد معمول جلوه دهد. دیگر ریای در عبادت است که شخص در مقابل دیگران نماز خود را با طمانینه و آرامش بیشتری بخواند.

راه علاج ریا این است که اولاً بکوشد با نفس خود به مبارزه برخیزد، ثانیاً تا هنگامی که این حالت در او وجود دارد عبادت های خود را پنهانی انجام دهد و جز خداوند احدی را مدنظر نداشته باشد و آن قدر این فکر و نظر را در خود تقویت کند که ملکه وجودش شود تا به هنگام عبادت جز پروردگار کسی را نبیند. حواس پنج گانه عبادت و ستایش خالق یکتا باشد تا شاید عبادت او مقبول افتد.

منابع:

- آیه 142 سوره نسا
- اصول کافی، ج 3
- آیات 4-6 سوره ماعون
- آیه 142 سوره نسا
- محجة البیضا، ج 6
- آیه 14 سوره اعلی
- وسائل الشیعه، ج 1